

CONSEN
SIO MUTVA IN RE
SACRAMENTARIA MINI-
strorum Tigurinæ ecclesiæ, & D. Io-
annis Caluini ministri Geneuen-
sis ecclesiæ, iam nunc ab
ipsis authoribus
edita.

I. Corinth. I.

*Obsecro autem uos fratres, per
nomen domini nostri Iesu Christi,
ut idem loquamini omnes, et non
sint inter uos dissidia, sed sitis inte-
grum corpus, eadem mente, &
eadem sententia.*

TIGVRI EX OFFICINA
Rodolphi Vuissenbachij.

CONFIDENTIAL

IN THE COURT OF THE COMMONS OF GREAT BRITAIN
IN PARLIAMENT ASSEMBLED

1911

1. The first of these is the fact that the

10-11-1944

1940

auditorium

1880

1. County

[Faint, illegible handwritten notes]

1870

1870

MON TO, 2000-1999

1941

1870

1912

1917

EX OFFICIO

Richard V. Millerbach

100

3
ORNATISS. VIRIS

ET FIDELIB. CHRISTI SERVIS

Tigurinæ ecclesiæ Pastoribus ac do-

ctoribus charissimis symmystis

& obseruandis fratribus

Ioannes Caluinus

S. D.

AMETS I eadem sapius de
re uobiscū ago, nō tamen puto
mihi timendum esse ne impor-
tunus esse uidear. Quādo idem
utrisque studium est, fieri nō potest, quin uo-
bis probetur quod ago. Quod autem paulō
acrius insto, huc me assidue bonorum uiro-
rum flagitationes stimulant.

Iā aliquoties monui leui quidē de causa,
non tamē sine prætectu, offendi permultos,
quod de Sacramentis diuersum à uobis ne-
scio quid tradere uidear. Vestrā ecclesiam,
quæ tot præclaris dotibus ornata est, meritō
reuerentur. Nostra quoque, & mihi forsā
priuatim, aliquid deferūt. Ita cupiūt scriptis

nostris in discēda pietatis doctrina adiun-
 ri, ne qua dissensionis species eorū progres-
 sus moretur. Huic offensioni tollenda cum
 nullum putarem aptius fore remedium, quā
 si familiari colloquio rationem cōmuniter
 iniremus testanda nostræ consensionis: hac
 de caussa profectiouem, ut scitis, ad uos su-
 scēpi. Et uenerandus collega noster Guilhel-
 mus Farellus, ut est indefessus Christi mi-
 les, qui mihi dux alioqui et author erat, co-
 mitem se adiungere non recusauit. Vt inter
 nos conueniat testari quidem uere ac fideli-
 ter utrinque possumus: sed quia rem ut est
 non omnibus persuadeo, mihi plurimum do-
 let, anxios uel suspensos manere, quorū trā-
 quillitati melius consultum optarē. Proinde
 ut initio præsatus sum, nihil intempestiuum
 facere me arbitror, si urgeo ut publicum ali-
 quod eius, quæ inter nos constat, consensio-
 nis, testimonium extet.

Ego uero capita de quibus inter nos con-
 tulimus, & breuiter colligere, et ordine di-
 gerere operæ preciiū esse existimaui: ut si uo-
 bis meam cōsiliū probabitur, cuius uelut

IN RE SACRAM.

in tabula cernere liceat quid inter nos &
actum & transactum fuerit. Certè bona
fide me ex sermonibus nostris retulisse qua-
cunque subiiciam, uos testes mihi fore con-
fido. Nos uerò (me & Farellum dico) pari
uobiscum studio sinceram omniq̃ue fūco et
astutia uacuam perspicuitatem quesuisse, p̃
Lectores, ut spero, animaduherent. Quan-
quam simul admonitos esse uelim, nihil hic
contineri, quod non collega etiam nostri,
quotquot uel sub Reipublica Geneuensis di-
tione, uel in Comitatu Neocomensi Christo
seruiunt, sua subscriptione approbauerint.
Valete prestantissimi uiri, & mihi uerè ex
animo colendi fratres. Dominus uos spiri-
tu suo regere pergat in ecclesia sua adifi-
cationem, uestrisq̃ue laboribus be-
nedicat. Genæ Calendis

Augusti. Anno do-
mini 1549.

SEQVNTVR AR

TICVLI CONSEN-

fionis.

*Totum Ec-
clesiæ regi-
men spiri-
tuale ad
Christum
nos ducit.*

VM Christus sit finis le-
gis, & eius cognitio tota
in se euangelij summam
comprehendat, non du-
bium est quin huc spectet totum spiri-
tuale ecclesiæ regimen, ut ad Christum
nos ducat: sicuti per eum solum ad
Deum peruenitur, qui ultimus est be-
atæ uitæ finis. Itaque quisquis hinc uel
minimum deflectet, nunquam de ul-
lis dei institutis rite uel apposite lo-
quetur.

*Sacramen-
torum co-
gnitio ue-
ra ex co-
gnitione
Christi.*

Cum autem Sacramenta sint Euangelij
appendices, is demum & aptè & uti-
liter de eorum natura, ui, officio & fru-
ctu differet, qui à Christo exordie-
tur. Neque id modo, ut obiter Christi
nomen attingat, sed ut uerè teneat
quorsum nobis datus sit à patre, &
quid nobis bonorum attulerit.

Sic

Sic ergo habendum est, Christum cum æternus esset dei filius, eiusdem cum patre essentię & glorię, induisse carnem nostram, ut iure adoptionis, id quod natura propriū habebat, nobis communicaret, nempe ut simus filij dei. Quod fit dum fide infertur in corpus Christi, idēq; spiritus sancti uirtute, primum iusti censemur gratuita iustitię imputatione, deinde re generamur in nouam uitam: quo reformati in imaginem patris cœlestis, ueteri homini renunciemus.

*Cognitio
Christi
qualis.*

Ita Christus in carne sua considerandus est nobis sacerdos, qui peccata nostra unico mortis suę sacrificio expiauit, qui omnes nostras iniquitates deleuit sua obedientia, qui perfectam nobis iustitiam comparauit, qui nūc intercedit pro nobis, ut accessus nobis ad deum pateat. Considerandus est tanquam uictima expiatrix, qua placatus est deus mūdo. Considerandus est frater, qui nos ex

*Christus
sacerdos.*

SEQVNTVR AR

TICVLI CONSEN-
sionis.

*Totum Ec-
clesia regi-
men spiri-
tuale ad
Christum
nos ducit.*

VM Christus sit finis le-
gis, & eius cognitio totā
in se euangelij summam
comprehendat, non du-
bium est quin huc spectet totū spiri-
tuale ecclesiae regimen, ut ad Christū
nos ducat: sicuti per eum solum ad
Deum peruenitur, qui ultimus est be-
atae uitae finis. Itaque quisquis hinc uel
minimum deflectet, nunquam de ul-
lis dei institutis ritē uel apposite lo-
quetur.

*Sacramē-
torum co-
gnitio ue-
ra ex co-
gnitione
Christi.*

Cū autē Sacramenta sint Euangelij
appendices, is demum & aptē & uti-
liter de eorū natura, ui, officio & fru-
ctu differet, qui à Christo exordie-
tur. Neque id modo, ut obiter Christi
nomen attingat, sed ut uerē teneat
quorsum nobis datus sit à patre, &
quid nobis bonorum attulerit.

Sic

Sic ergo habendum est, Christum *Cognitio Christi qualis.*
 cum æternus esset dei filius, eiusdem
 cum patre essentię & glorię, induisse
 carnem nostram, ut iure adoptionis,
 id quod natura propriū habebat, no-
 bis communicaret, nempe ut simus
 filij dei. Quod fit dum fide inserti in
 corpus Christi, idq; spiritus sancti
 uirtute, primum iusti censemur gra-
 tuita iustitię imputatione, deinde re-
 generamur in nouam uitam: quo re-
 formati in imaginem patris coelestis,
 ueteri homini renunciemus.

Ita Christus in carne sua confide- *Christus sacerdos.*
 randus est nobis sacerdos, qui pec-
 cata nostra unico mortis suę sacrifi-
 cio expiauit, qui omnes nostras ini-
 quitates deleuit sua obedientia, qui
 perfectam nobis iustitiam compara-
 uit, qui nūc intercedit pro nobis, ut
 accessus nobis ad deum pateat. Con-
 siderandus est tanquam uictima ex-
 piatrix, qua placatus est deus mūdo.
 Considerandus est frater, qui nos ex-

*Christus
Rex.*

miseris Adæ filijs effecit beatos dei filios. Cónsiderandus est reparator, qui spiritus sui uirtute reformat quicquid in nobis est uiciosum, ut mundo uiuere desinamus & carni, ac deus ipse in nobis uiuat. Considerandus est Rex, qui omni bonorum genere nos ditat, qui nos gubernat sua uirtute ac tuet, qui spiritualibus nos armis instruit, ut aduersus diabolú & mundum inuicti stemus, qui nos ab omni noxa liberat, qui oris sui sceptro nos moderatur ac regit. Atq; ita considerandus, ut ad se deum uerú & ad patrem nos euehat, donec impleatur illud, quod tandem futurú est, nempe, ut sit deus omnia in omnibus.

*Quomodo
se Christus
nobis com-
municet.*

Porro ut se nobis talem exhibeat Christus, ac eiusmodi effectus in nobis proferat, unum cum ipso nos effici, & in eius corpus coalescere oportet. Quia nó aliter uitam in nos suam diffundit, nisi dum caput nostrú est, ex quo totum corpus compactum &

& connexum per omnem iūcturam subministrationis, secundum operationem in mensura cuiusq; mēbri augmentum corporis facit.

Hęc spiritualis est communicatio *Spiritua-* quam habemus cum filio dei, dum *lis commu-* spiritu suo in nobis habitās facit cre- *nicatio,* dentes omnes omnium quæ in se re- *Sacramen-* sident bonorum cōpotes. Cuius te- *ta institu-* stificandæ causā tam Euangelij præ- *ta.* dicatio instituta est, quàm Sacramen- torum usus nobis cōmendatus, nempe sacri Baptismi & sacre Cœnæ.

Sunt quidem & hi sacramētorum *Sacramen-* fines ut notæ sint ac tesserae Christia- *torū fines,* næ professionis & societatis, siue fraternitatis; ut sint ad gratiarum actionem incitāmēta, & exercitia fidei ac, piæ uitæ, deniq; syngraphæ ad id obligantes. Sed hic unus inter alios præcipuus, ut per ea nobis suā gratiam testetur deus, repræsentet atq; obfignet. Nam etsi nihil aliud significant, nisi q̄ uerbo ipso annunciat, hoc

tamē magnum est, subijci oculis nostris quasi uiuas imagines, quę sensus nostros melius afficiāt, quasi in rem ducēdo, dum nobis Christi mortem omniaq; eius beneficia in memoriā reuocant, ut fides magis exerceatur, deinde quod ore dei pronunciatum erat, quasi sigillis cōfirmari et sanciri

Quod uere sacramēta figurāt do minus ue- Cum autē uera sint quę nobis do-
minus ue- minus dedit gratiæ suæ testimonia et
repræstat. figurāt do figilla, uerē proculdubio præstat ipse
minus ue- intus, suo spiritu, quod oculis et alijs
repræstat. sensibus figurāt sacramenta: hoc est,
ut potiamur Christo tanquam bonorum omniū fonte, tum ut beneficio mortis eius reconciliemur deo, spiritu renouemur in uitæ sanctitatem, iustitiam deniq; ac salutem consequamur; simulq; pro beneficijs his olim in cruce exhibitis, fide uero pceptis à nobis, & quæ quotidie fide percipimus, iam agamus gratias.

Gratiarū actio.

Distincta signa & res signatæ

Quare etsi distinguimus, ut par est, inter signa & res signatas, tamen non disiun-

disiungimus à signis ueritatem, quin omnes qui fide amplectuntur oblata illic promissiones, Christum spiritualiter cū spiritualibus eius donis recipere, adeoq; & qui dudum participes facti erant Christi, communionem illam continuare ac reparare, fateamur.

Neq; enim ad signa nuda, sed potius ad promissionē, quę illic annexa *maxime* est respicere conuenit. Quatenus *est in sacra* ergo in promissione illic oblata proficit nostra fides, eatenus ista uis & efficacitas, quam dicimus, se exerit. Ita materia aquę, panis aut uini Christum nequaquā nobis affert, nec spirituum eius donorū compotes nos facit, sed promissio magis spectanda est: cuius partes sūt nos recta fidei uia ad Christum ducere: quę fides nos Christi participes facit. *etanda.*

Hinc concidit eorum error, qui in *In elemen* elementis obstupescunt, & illis affigunt salutis suę fiduciam: cum sacra-*ris nō ob-* stupefcendum,
dum,

menta à Christo separata nihil sint, quàm inanes larvæ: & in ipsis omnibus hæc vox clarè personet, nò alibi quam in solo Christo hæredum, nec aliunde petendam esse salutis gratiã.

*Sacramen-
ta per se ni-
hil efficiunt* Præterea si quid boni nobis per sacramenta confertur, id non fit propria eorum uirtute, etiamsi promissionem qua insigniuntur, cõprehendas. Deus enim solus est qui spiritu suo agit: & quod sacramentorum ministerio utitur, in eo neque uim illis suam infundit, nec spiritus sui efficaciam quicquam derogat: sed pro ruditatis nostræ captu, ea tanquam adminicula sic adhibet, ut tota agendi facultas maneat apud ipsum solum.

*Deus organo
no utitur,
sed ita ut
omnis uir-
tus sit dei.* Itaq; quemadmodum Paulus admonet eum qui plantat aut rigat nihil esse, sed unum deum, qui dat incrementum: ita & de Sacramentis dicendum est, ea nihil esse, quia nihil profutura sint, nisi deus in solidum omnia efficiat. Organa quidem sunt, quibus efficaciter

ficaciter ubi uisum est, agit deus, sed ita ut totum salutis nostræ opus ipsi uni acceptum ferri debeat.

Constituimus ergo unū esse Christū, qui uerè intus baptizat, qui nos in cœna facit sui participes, qui denique implet quod figurant sacramenta: & uti quidem his adminiculis, ut totus effectus penes eius spiritum resideat.

Sic interdum Sacramenta uocantur *Quomodo* sigilla, dicuntur fidem alere, confirmare, promouere, & tamen solus *sacramenta* spiritus proprie est sigillum, & idem *confirmet.* fidei incohator est & perfector. Nā hæc omnia Sacramentorū attributa inferiore loco subsidunt, ut ne minima quidem salutis nostræ portio, ab unico authore, ad creaturas uel elementa, transferatur.

Præterea sedulo docemus deum *Nō omnes* sacramēto *sacramēto* nō promiscue uim suam exercere in *participan* omnibus, qui sacramenta recipiunt, *res re quo-* sed tantum in electis. Nam quemad- *que parti-* *cipant.*

modum nō alios in fidem illuminat, quam quos præordinauit ad uitam: ita arcana spiritus sui uirtute efficit, ut percipiant electi quod offerunt sacramenta.

*Sacramen-
ta non con-
ferunt gra-
tiam.*

Hac doctrina euertitur illud sophistarum commētum, quod de sacramento nouę legis conferre gratiam omnibus non ponentibus obicem peccati mortalis. Præterquam enim quod in Sacramentis nil nisi fide percipitur, tenendum quoque est, minime alligatam ipsis esse dei gratiam, ut quisquis signum habet re etiā potiatur. Nam reprobis peræque ut electis signa administrantur, ueritas autem signorū ad hos solos peruenit.

*Omnibus
offeruntur
dei dona,
fideles dum
taxat per-
cipiunt.*

Certum quidem est offerri communiter omnibus Christū cum suis donis, nec hominum infidelitate labefactari dei ueritatem, quin semper uim suam retineant sacramenta: sed non omnes Christi & donorum eius sunt capaces. Itaque ex dei parte nihil

mu-

mutat, quantū uero ad hoīes spectat,
quisq; pro fidei suæ mensura accipit.

Quemadmodum autē nihilo plus *Fideles an*
Sacramētorum usus infidelibus con *te et extra*
fert, quam si abstinerent, imò illis tan *usum sa-*
tum exitialis est: ita extra corū usum *cramēto-*
fidelibus constat, quæ illic figuratur *rū Christo*
ueritas. Sic Baptismo abluta sunt *quoque cō*
Pauli peccata, quæ iam prius abluta *municant.*
erant. Sic idem baptīsmus Cornelio
fuit lauacrum regenerationis, qui ta
mē iam spiritu sancto donatus erat.
Sic in Coena se nobis communicat
Christus, qui tamen & prius se nobis
impertierat, & perpetuo manet in
nobis. Nam cum iubeantur singuli
seipso probare, inde consequitur
fidem ab ipsis requiri, antequam ad
sacramentum accedant. Atqui fides
non est sine Christo. Sed quatenus sa
cramentis confirmatur & augescit fi
des, cōfirmantur in nobis dei dona,
adeoq; augescit quodāmodo Chri
stus in nobis, & nos in ipso.

*Adeo non
alligatur
actioni sa-
cramēto-
rū gratia,
ut fructus
eorū perci-
piatur ali-
quādo post
actionem.*

Utilitas porrò quam ex sacramen-
tis percipimus, ad tempus quo ea no-
bis administrantur, minime restringi
debet, perinde ac si uisibile signum
dum in medium profertur, eodē se-
cutum momento dei gratiam aduehe-
ret. Nam qui in prima infantia bap-
tizati sunt, eos in pueritia, uel ineunte
adolescētia, interdum etiam in sene-
ctute regenerat deus. Ita Baptismi u-
tilitas ad totū uitæ decursum patet.
Quia perpetuò uiget, quæ illic con-
tinetur promissio. Et fieri interdum
potest, ut sacræ Coenæ usus, qui in a-
ctu ipso propter incogitantiam uel
tarditatem nostram parum prodest,
fructum deinde suum proferat.

*Localis
imagina-
tio tollen-
da.*

Præsertim uero tollenda est quæ-
libet localis præsentiae imaginatio.
Nam cum signa hic in mundo sint,
oculis cernantur, palpentur mani-
bus, Christus quatenus homo est, nō
alibi quàm in cœlo, nec aliter quam
mente & fidei intelligentia quæren-
dus

duſ eſt. Quare peruerſa & impia ſuperſtitio eſt, ipſum ſub elementis huius mundi includere.

Proinde qui in ſolennibus Cœnæ *Expoſitio* uerbis, Hoc eſt corpus meum, Hic *uerborum* eſt ſanguis meus, præciſe, literalem, *Cœnæ do-* ut loquuntur, ſenſum urgent, eos tamini, Hoc quam præpoſteros interpretes repuſt corpus diamus. Nam extra controuerſiam *meum.* ponimus figuratè accipienda eſſe: ut *per* eſſe panis & uinum dicatur id, quod *ſignifi-* ſignificant. Neque uero nouum hoc *cat* aut inſolens uideri debet, ut per me- *Metonymy:* *met.* tonymiam ad ſignum transferatur rei ſignatæ nomen cū paſſim in ſcripturis eiufmodi loquutiones occurrant: & nos ſic loquendo nihil afferimus, quod non apud uetuiſtiſſi nos quoſque & probatiſſimos eccleſiæ ſcriptores extet.

Quod autem carnis ſuę eſu & ſan- *De mandu-* guinis potione, quæ hic figurantur, *catidæ car-* Chriſtus animas noſtras, per fidem, *nis Chriſti* ſpiritus ſui uirtute, paſcit, id non per

inde accipiendum, quasi aliqua fieret substantiæ uel cōmixtio uel trās-fusio: sed quoniam ex carne semel in sacrificium oblata & sanguine in expiationem effuso, uitam hauriamus.

*Cōtra trās-
substantia-
tionem et
alias inep-
rias.* Hoc modo non tantum refutatur Papistarum commentum de trāssubstantiatione, sed crassa omnia figmēta atq; futiles argutiæ, quæ uel cœlesti eius gloriæ detrahunt, uel ueritati humanæ eius naturæ minus sunt cōsentanea. Neq; enim minus absurdū iudicamus Christum sub pane locare, uel cum pane copulare, quam panē transsubstantiare in eius corpus.

*Christi cor-
pus in cœ-
lo ut in lo-
co est.*

Ac ne qua ambiguitas restet, cum in cœlo quærēdum Christum esse dicimus, hæc loquutio locorum distā-tiam nobis sonat & exprimit. Tamen si enim, philosophice loquēdo, supra coelos locus non est, quia tamen corpus Christi, ut fert humani corporis natura & modus, finitum est, & cœ-lo, ut loco, continetur, necesse est à nobis

nobis tanto locorum interuallo distare, quantum coelum abest à terra.

Quod si imaginatione nostra *Christus* *Christus* stum pani & uino affigere phas non *nō est ado* est, multò minus licet in pane eum a- *randus in* dorare. Quanquā enim panis in sym *pane, vel* bolum & pignus eius quā habemus in *Sacra-* cum Christo communionis, nobis *mento.* porrigitur, quia tamē signum est, nō res ipsa, neq; rē in se habet inclusam aut affixam, idolum ex eo faci- unt, qui mentem suam in eū conuertunt, Chri stū adoraturi.

TIGVRINORVM

RESPONSIO AD D.

Caluini scriptum.

ECCLESIAE GENEVENSIS

fido Pastori D. Ioanni Caluino fratri
charis. Pastores doctoresq; mi
nistri Tigurinae ec-
clesiae. S.D.

MGENS tuum studiū, Cal
uine, frater in domino colen-
disime, & opera sedula, qui-
bus moliris doctrinam de Sa-
cramētis indies illustriorem facere, ac tolle
re offensiones ē media ecclesia, quæ oborta
videntur ex obscuriore quadam explicatio
ne mysteriorū, adeò nihil molestiae nobis ad-
ferunt, vt ea non modo laude ac predicatio
ne digna, verumetiam pro nostra virili &
adiuuanda esse & imitanda iudicemus. Cū
enim sacrosanctæ leges principis nostri Iesu
Christi omnes actiones referant ad culturā
charita-

charitatis studiumque mutuum inuandi, nihil etiam seuerius prohibent, quam ut ullus obijciat alteri impedimentum, quo minus vel rectè vereque iudicet de ijs rebus, quarum notitia necessaria est, aut certè vtilis & salutaris hominibus, vel minus praestet officium suum, quod tum Deo tum proximis debetur: eademque gravitate iubent summonere, quantum fieri potest, offendicula, in qua impingere solent homines. Quam obrem causa tui aduentus ad nos & D. Guilhelmi Farelli venerandi nobis fratris, honestissima nobis visa est, & imprimis digna viris ecclesiasticis: ut primum familiari colloquio quam simplicissimè mutuum exponeamus nostram sententiam de Sacramētis, praesertim in ijs capitibus, in quibus aliqua certè controuersia haëtenus fuit inter eos, qui per cetera capita synceriores Euangelij doctrinam magno consensu tradiderunt: deinde consensum nostrum edito in publicum scripto testaremur. Nullam enim aliam viam & rationem commodiorem videmus, qua controuersiae religionis dirimantur, aut pel

lantur vana suspiciones, vbi discrepantia nulla existit, aut denique tollantur offensiones, quæ nasci nonnunquam solent in ecclesia Dei ex docentium controuersis opinionibus: quam si partes quæ dissentire videntur, aut reuera dissentiunt, inuicem apertissime suam mentem explanent tum sermone tum scriptis. Sed parum esset veritatē inuestigatā & deprehensam apud eos retineri, nisi alijs quoque hominibus ea patefiat, plenius expositis ijs, quæ parcius indicata fuerant, & quod obscurius fuit dictum, notioribus verbis enunciato, quodque ambigue fuit enunciatum, certis proprijs & significantibus vocibus declarato. Quæ ratio semper ecclesiasticis patribus placuit & in controuersus de religione componēdis adhibita est sapissime, & nunquam non salutaris fuit ecclesiæ: denique approbata est summo exemplo apostolorum Christi domini ac Dei nostri. Nam vt in Actis legimus cap. 15. nō alio modo & via sedata est maxima dissensio, cum apostoli & apostolorum germani discipuli docerent fiducia in nomen Christi

purificari corda, & eius solius gratia seruari homines: aliqui contenderent oportere circumcidi & seruari legem Mosaicam. Itaque non possumus non summopere probare Caluine chare frater, tuos sanctos conatus & omnium piorum, qui student idoneis rationibus offensiones tollere, & labefactam pacē atque trāquillitatē ecclesiæ instaurare: dū Christianā doctrinā simplici ac accurata explicatione magis magisque illustrem ac planam reddere nituntur, & vanas opiniones discordiæ eximere animis: aut eos etiam qui verbis & sententijs nōnihil dissiderūt, in veram solidam & sanctam concordiam reducere.

Caterum ut publicatione scripti, quo nostrum consensum clare testari uoluimus pijs iuxta & aduersarijs veritatis, eum speremus fructum, quem in epistola tua ominaris, factō iam periculo etiā adducimur. Nā formulam mutua nostræ consensionis ad fratres aliquos transmisimus, & hic exhibuimus aliquot uiris Christum & veritatem diligentibus neque imperitis rerum sacra-

rum: qui non modo agnouerunt inter nos cōuenire in ijs etiā capitibus, in quibus hactenus, multorum opinione, dissensimus, sed etiam gratias egerunt Christo seruatori, cernentes nos in Deo & veritate consentire, magnamque spem vberioris fructus in ecclesia polliciti sunt. Quanquam nonnulli copiosiore tractationem huius argumēti ob ingenia quadam desiderauēre. Qui audito consilio nostro haud difficile admiserunt satisfactionē. Quorsum enim attinebat pluribus verbis edisserere Deum esse authorem Sacramentorum, & ea instituisse legitimis ecclesiæ filiis: quotque sint à Christo ecclesiæ tradita Sacramēta: aut quæ inuecta sint ab hominibus: quæ sint partes Sacramentorum: aut quo loco: quo tempore: quo instrumento sacro peragi conueniat mysteria? In quibus & alijs nonnullis id genus capitibus nullam fuisse inter nos vel speciem & vmbra diffensionis, satis probant libri editi, quos vel preceptores nostri pia sanctaque memoria, vel ipsi scripsimus de Sacramentis. Verum de corporali Christi domini præsencia,

sentia, de genuina sententia verborum solen-
nium, de manducatione corporis Christi, de
sine & usu & effectu Sacramentorum; in
 quibus capitibus multi existimarunt haec
 nus conflagere nostras sententias aut certe
 verba, tam copiose tam planè & simplici-
 ter loquuti sumus, ut speremus homines stu-
 diosos tum fraternæ concordia tum perspi-
 cuae veritatis non desideraturos esse in scrip-
 to nostro vel copiam vel lucē orationis. Ne-
 que diffidimus quin aliarū quoque ecclesia-
 rum Christi per Helvetiam ministri facile
 agnitori sint eam ipsam doctrinam de Sa-
 cramentis nos expressisse, quæ multis iam
 annis populo Christiano vulgata est, utque
 in veritate confessa minime gentium à no-
 bis discrepent. Id quod pollicemur nobis non
 sine magnis rationibus de omnibus pijs per
 ecclesias aliarum nationum.

Si quis tamen euidentiore Sacramen-
 torum explicationem protulerit, malumus
 ea ipsa uti cum pijs omnibus quam hortari
 vnum hominem, ut subscribat nostræ con-
 sensionis: in qua scriptura sanctæ verba vsur-

pauimus, & expressimus aperte, quo sensu accipiamus: & cum ecclesia catholica nos facere pro compertissimo habemus. Porro si non offensiones omnium, quos discordia inter nos species impediuit in vjs domini, scriptum hoc sustulerit, praeclare tamen suo munere functum existimabimus quod non obscure neque fucate omnibus testati sumus, nos quibus Christus dedit idem sentire et loqui de religionis dogmatibus, in mysteriorum etiam explicatione haud quaquam discrepare. Vale frater dilectiss.

Tiguri 30. Augusti,

Anno domini,

1549.

FINIS.

